

Datum van
inontvangstneming

:

23/02/2024

Zaak C-8/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

9 januari 2024

Verwijzende rechter:

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Kroatië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

4 oktober 2023

Verzoekende partij:

D. d.o.o.

Andere partij in het geding:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

[OMISSIS]

De Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (rechter in tweede aanleg in strafzaken, Kroatië) [OMISSIS] behandelt het hoger beroep van de openbare aanklager en de vennootschap D. d.o.o. tegen de beslissing van de Županijski sud u Zagrebu (rechter in eerste aanleg Zagreb, Kroatië) van 25 november 2022 [OMISSIS] en dient op grond van artikel 267, derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) het volgende verzoek in:

VERZOEK OM EEN PREJUDICIELE BESLISSING
(geanonimiseerde versie)

I Informatie over de verwijzende rechter:

Verwijzende rechter: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske

[OMISSIS]

II Partijen in het hoofdgeding:

1. Handelsvennootschap D. d.o.o., gevestigd te Z. (R.K. [Republiek Kroatië])
[OMISSIS]

[OMISSIS]

2. De Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (regionaal openbaar ministerie Zagreb, Kroatië), de autoriteit die bevoegd is om te verzoeken om registratie en validering van het confiscatiebevel van de Okrožno sodišče v Mariboru (rechter in eerste aanleg Maribor, Slovenië).

[OMISSIS]

III Bespreking van de procedure in het hoofdgeding en van de relevante feiten

a) *Korte uiteenzetting van de procedure in het hoofdgeding*

- 1 De Visoki kazneni sud Republike Hrvatske behandelt het hoger beroep van de openbare aanklager en de handelsvennootschap D. d.o.o. tegen de beslissing van de Županijski sud u Zagrebu¹ waarbij het confiscatiebevel in de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru (rechter in eerste aanleg Maribor, Slovenië) is erkend². Het confiscatiebevel heeft betrekking op de aandelen van L.Z. d.d., waarvoor voorlopige maatregelen zijn getroffen om de confiscatie van de opbrengsten zeker te stellen.
- 2 De Republiek Slovenië – Okrožno sodišče v Mariboru, heeft aan de Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu een confiscatiecertificaat (hierna: „certificaat”) als bedoeld in artikel 14 van verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevriezingsbevelen en confiscatiebevelen (hierna: „verordening”) bezorgd, alsook een vertaling van de inleiding, het dictum en een deel van de motivering van de beslissing in eerste aanleg, waarin het confiscatiebevel was vervat, en een vertaling van de inleiding en het dictum van de beslissing in tweede aanleg, waarbij het hoger beroep tegen de beslissing in eerste aanleg is verworpen, waardoor het confiscatiebevel onherroepelijk is geworden.³ Bijgevolg heeft de

¹ Beslissing van de Županijski sud u Zagrebu van 25 november 2022 [OMISSIS]

² Beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru, Slovenië, van 27 mei 2020 [...], bevestigd door de beslissing van de rechter in tweede aanleg [OMISSIS], Slovenië, van 24 november 2021 [OMISSIS]

³ De Republiek Kroatië heeft overeenkomstig artikel 14, lid 2, van de verordening een verklaring afgelegd waarin staat dat, wanneer haar een confiscatiecertificaat wordt toegezonden met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel, de uitvaardigende autoriteit, tezamen met het confiscatiebevel, het originele exemplaar van het confiscatiebevel of een kopie daarvan moet toezenden.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu de Županijski sud u Zagrebu voorgesteld het confiscatiebevel te erkennen en ten uitvoer te leggen.

- 3 In hoger beroep heeft de verwijzende rechter twijfels opgevat over de vraag of de voorwerpen waarop het confiscatiebevel betrekking heeft, binnen de werkingssfeer van artikel 2, punt 3, van de verordening vallen, en dus over de rechten die de door het bevel getroffen persoon geniet uit hoofde van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), waarvan de niet-naleving in uitzonderlijke situaties een grond voor niet-erkenning en niet-tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel als bedoeld in artikel 19, lid 1, onder h), van de verordening kan zijn, wat hieronder uitvoerig zal worden gemotiveerd.

b) Uiteenzetting van de feiten in het hoofdgeding

Informatie in het confiscatiecertificaat:

- 4 Uit het certificaat blijkt dat de Okrožno sodišče v Mariboru een confiscatiebevel⁴ heeft uitgevaardigd waarin hij jegens de handelsvennootschap D. d.o.o. te Z. de confiscatie heeft bevolen van de aandelen van L.Z. d.d., dat wil zeggen 31 669 aandelen ingeschreven op rekening van de trustee H.V. d.d. en 25 250 aandelen ingeschreven op rekening van de trustee P.B. d.d. (dat wil zeggen in totaal 56 919 aandelen van L.Z. d.d.).
- 5 De Okrožno sodišče v Mariboru heeft de aandelen van L.Z. d.d. in het certificaat omschreven als opbrengst van een strafbaar feit [...] in de zin van artikel 2, punt 3, onder a), van de verordening en onderworpen aan confiscatie [...] zonder definitieve veroordeling [...] naar aanleiding van een procedure in verband met een strafbaar feit in de zin van artikel 2, punt 3, onder d), van de verordening.
- 6 De Okrožno sodišče v Mariboru heeft in deel F van het certificaat vastgesteld dat hij een beslissing tot confiscatie had uitgevaardigd voor het strafbare feit van benadeling van schuldeisers⁵ en witwassen⁶, waarbij hij dat tweede strafbaar feit in de lijst van artikel 3, [lid] 1, van de verordening (witwassen van opbrengsten van misdrijven) heeft aangeduid.

6.1. De Okrožno sodišče v Mariboru stelt dus vast dat uit de bewijsprocedure is gebleken dat alle wettelijke bestanddelen voor het misdrijf benadeling van schuldeisers aanwezig waren, aangezien J.T. (formeel directeur van de insolvente

⁴ Het bevel van de Okrožno sodišče v Mariboru van [OMISSIS] 27 mei 2020, dat op 22 december 2021 onherroepelijk is geworden.

⁵ Strafbbaar feit van benadeling van schuldeisers bedoeld in artikel 227, lid 2, KZ-1 (wetboek van strafrecht).

⁶ Strafbbaar feit van witwassen bedoeld in artikel 245, lid 3, gelezen in samenhang met lid 1, KZ-1.

vennootschap I.J.S. d.d.), overeenkomstig de instructies van D.R., R.V. (directeur van de vennootschap V.K. d.o.o.) en D.K. (directeur van de vennootschap M. d.o.o.) in juni 2013 rechtshandelingen hebben gesteld die tot doel hadden de schuldeisers van de vennootschap I.J.S. d.d. op te lichten en te benadelen. Voor onderhavige procedure is het van belang dat de Okrožno sodišče v Mariboru heeft vastgesteld dat de vennootschap V.K. d.o.o. aldus de vorderingen van de vennootschap I.J.S. had verkregen, alsook 56 919 aandelen van L.Z., waarmee een van de vorderingen was zekergestellt en die tot de kapitaalverhoging in 2018 53,57 % van de aandelen vertegenwoordigden, zonder daadwerkelijke betaling, dat wil zeggen louter door de verwerving van de betalingsverplichting conform de overeenkomsten. Op deze wijze is aanzienlijke schade toegebracht aan de schuldeisers van de vennootschap I.J.S., te weten de vennootschappen [Z.E.H.] en Z.D.H. d.d.

6.2. De Okrožno sodišče v Mariboru stelt vast dat de aandelen van L.Z. d.d. nadien verder zijn vervreemd om de herkomst ervan te verhullen. Zo hebben J.T. (directeur van de vennootschap I.J.S.) overeenkomstig de instructies van D.R., en D.R. (directeur van de vennootschap D. d.o.o.) in juli 2013 een overeenkomst gesloten op grond waarvan de vennootschap I.J.S. aan de vennootschap D. d.o.o. haar vordering ten aanzien van de vennootschap V.K. heeft verkocht. Dezelfde dag hebben D.R., als directeur van de vennootschap D. d.o.o., en T.V., als directeur van de vennootschap V.K., een overeenkomst voor de verkoop van aandelen gesloten, op grond waarvan de vennootschap V.K. 56 919 aandelen van L.Z. d.d. heeft verkocht aan de vennootschap D. d.o.o., die haar verplichting om de verkoopprijs te betalen is nagekomen door de schuld van V.K. aan I.J.S. over te nemen.

6.3. De Okrožno sodišče v Mariboru heeft vastgesteld dat de betreffende aandelen van L.Z. waren bevroren door middel van voorlopige maatregelen, maar dat ze in de korte periode (16 september – 20 oktober 2014) waarbinnen ze echter niet bevroren waren, namelijk op 13 oktober 2014, zijn overgeboekt naar trustrekeningen, die het onmogelijk maken om de uiteindelijke begunstigden te identificeren.

6.4. De Okrožno sodišče v Mariboru heeft vastgesteld dat alle betrokken personen, met uitzondering van J. T., die slechts een fictieve directeur was, zich bewust waren van hun gedrag en van de onrechtmatigheid ervan, dat zij dit gewild hebben en dat zowel het objectieve als het subjectieve aspect van deze misdrijven waren bewezen.

6.5. De Okrožno sodišče v Mariboru heeft bovendien vastgesteld dat de confiscatie van de opbrengsten is bevolen op basis van een met redenen omklede vordering die de openbare aanklager na een lange onderzoeksprocedure had ingediend in zijn slotrede.

- 7 De Okrožno sodišče v Mariboru heeft in deel H van het certificaat vastgesteld dat de vertegenwoordiger van de vennootschap D. d.o.o., Z.Z., in persoon was verschenen in de gerechtelijke procedure.

7.1. De Okrožno sodišče v Mariboru heeft bovendien gepreciseerd dat hij Z.Z. ter terechtzitting in het hoofdgeding had gehoord en hem overeenkomstig artikel 500 ZKP (wetboek van strafvordering) ervan in kennis heeft gesteld dat hij een verklaring aflegt in het kader van een eventuele confiscatie van opbrengsten van een andere begunstigde, de vennootschap D. d.o.o., en dat hij wat betreft het vaststellen van de opbrengsten het recht heeft om bewijsmateriaal over te leggen en, met instemming van de voorzitter van de kamer, vragen te stellen, en heeft hem in kennis gesteld van de mogelijkheid van een confiscatie van opbrengsten: 56 919 aandelen van L.Z.

7.2. De Okrožno sodišče v Mariboru stelt vast dat Z.Z. destijds heeft verklaard dat hij op de hoogte was van de voorlopige bevrozing, dat hij van mening was dat de voorlopige bevrozing niet gerechtvaardigd was en dat hij om die reden reeds via zijn advocaat beroep had ingesteld bij de Županijski sud u Zagrebu, maar zonder succes. Hij verklaarde ook dat hij in geval van confiscatie van de aandelen in beroep zou gaan.

7.3. De [Okrožno sodišče v Mariboru] heeft bovendien vastgesteld dat de passages van het arrest van 27 mei 2020 met daarin het confiscatiebevel (inleiding, dictum en motivering betreffende de geconfisqueerde opbrengsten en het rechtsmiddel), met vertaling in het Kroatisch zijn betekend aan de vennootschap D. d.o.o., die de beslissing op 13 oktober 2020 heeft ontvangen, maar er geen hoger beroep tegen heeft ingesteld.

7.4. De beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru is op 22 december 2021 definitief geworden, toen de rechter in tweede aanleg het met zijn beslissing heeft bevestigd. De beslissing van de rechter in tweede aanleg is op 12 januari 2022 aan D. d.o.o. betekend. Het certificaat is op 17 februari 2022 uitgevaardigd.

Inlichtingen uit de overgelegde delen van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru.

- 8 Uit de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru blijkt dat de kamer van die rechterlijke instantie een strafprocedure heeft gevoerd tegen de beklaagden: Lj. P., F.J., M.V.S. en S.Z. op basis van de tenlastelegging van de Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (gespecialiseerd openbaar ministerie, Slovenië) van 29 mei 2017, zoals aangevuld op 23 oktober 2017 en gewijzigd op 21 april 2020 voor het misdrijf misbruik van functie of bevoegdheden uit artikel 244, lid 2, gelezen in samenhang met lid 1, en artikel 25 van de Kazenski zakonik (wetboek van strafrecht).

- 9 De Okrožno sodišče v Mariboru heeft op 22 mei 2020 een terechtzitting gehouden en de verdachten vervolgens op 27 mei 2020 in hun tegenwoordigheid en in tegenwoordigheid van hun advocaten en de openbare aanklager vrijgesproken.

9.1. Aldus zijn de verdachten overeenkomstig het dictum van de beslissing vrijgesproken van de beschuldiging dat zij tussen 11 en 25 juli 2007 in het kader van een economische activiteit, in vereniging, hun functies en bevoegdheden hadden misbruikt om aanzienlijke opbrengsten voor de vennootschap I.J.S. d.d. te verkrijgen.

9.1.1. Volgens de tenlasteleggingen heeft de vennootschap Z.D.H., vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur, F. J., een kredietovereenkomst gesloten met de bank. Tot zekerheid van dat krediet heeft de vennootschap Z.E.H., vertegenwoordigd door de voorzitter van de raad van bestuur, S. Z., de aandelen van de vennootschappen H., C.C. en B. [Banka] in onderpand gegeven en vervolgens zijn de middelen via B. overgemaakt aan de vennootschap Z.D.H., die ondertussen – vertegenwoordigd door een lid van de raad van bestuur, Lj. P. – voor hetzelfde bedrag een leningsovereenkomst had gesloten met de vennootschap Z.E.H., en de vennootschap Z.E.H., vertegenwoordigd door M.V.S., had een leningsovereenkomst gesloten voor een gelijkaardig bedrag met de vennootschap I.J.S., vertegenwoordigd door de formele directeur, D.Š. Als zekerheid voor deze laatste lening heeft de vennootschap I.J.S., hoewel zij reeds een grote schuldenlast had, een waarborg verstrekt met twee blanco orderbriefjes en een bijbehorende verklaring. Aldus hebben de verdachten gehandeld ten nadele van het vermogen van de vennootschap Z.E.H., die zonder de in onderpand gegeven effecten is achtergebleven en die, ondanks de verkoop van de in onderpand gegeven effecten, met een schuld jegens de bank als kredietgever is achtergebleven. Tegelijkertijd hebben zij aanzienlijke voordelen ten gunste van de vennootschap I.J.S. d.d. verkregen.

9.2. Het dictum van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru bevat ook een beslissing om op grond van artikel 498 bis, lid 1, punt 1, van de Zakon o kazenskem postopku (wetboek van strafvordering) (ZKP) bij de vennootschap D. d.o.o. te Z., in totaal 56 919 aandelen van L.Z. d.d. te confisqueren ten voordele van de Republiek Slovenië, waarbij de beslissing over de wijze waarop de confiscatie ten uitvoer wordt gelegd, in de uitvoerende staat wordt genomen.

- 10 In de motivering van deze beslissing wordt erop gewezen dat de beslissing tot confiscatie is gebaseerd op de resultaten van de onderzoeksprocedure waaruit bleek dat J. T., in zijn hoedanigheid van formeel directeur van de insolvente vennootschap I.J.S. d.d., en overeenkomstig de instructies van D.R., T. V., als directeur van de vennootschap V. K. d.o.o., en D. K., als directeur van de vennootschap M. d.o.o., in 2013 het strafbare feit van benadeling van schuldeisers hebben gepleegd, te weten witwassen (zoals hierboven beschreven in punt 6 van het onderhavige verzoek en de sub-punten ervan).

10.1. De kamer van de Okrožno sodišče v Mariboru heeft op 27 januari 2020 de vertegenwoordiger van de vennootschap D. d.o.o., Z. Z., gehoord, die toen is beleerd en verklaringen heeft afgelegd, zoals aangegeven in de punten 7.1 en 7.2 van het onderhavige verzoek.

10.2. Bovendien blijkt uit de beslissing dat de Okrožno sodišče v Mariboru op 22 mei 2020 een openbare terechtzitting heeft gehouden in aanwezigheid van de openbare aanklager, de vier verdachten en hun advocaten, en dat de openbare aanklager in zijn slotrede confiscatie van opbrengsten ten laste van de vennootschap D. d.o.o. heeft gevorderd.

10.3. Uit de motivering van de beslissing blijkt bovendien dat het strafbare feit van benadeling van schuldeisers het voorwerp is geweest van een onderzoek (in het kader waarvan een huiszoeking is verricht en een tijdelijke bevrozing is gelast om de vordering tot confiscatie van opbrengsten zeker te stellen), zodat het gerechtelijke dossier [OMISSIS] ook betrekking heeft op dat strafbare feit, al maakte dat strafbaar feit vervolgens niet het voorwerp van de tenlastelegging uit.

10.4. Uit de motivering blijkt ook dat J. T. inmiddels is overleden en dat D. R. in deze zaak als getuige is gehoord.

10.5. Bovendien is in de motivering aangegeven dat de beslissing om de aandelen te confisqueren was uitgevaardigd in het kader van een procedure die tot vrijspraak heeft geleid, en niet in een bijzondere procedure die door een niet-processuele kamer is gevoerd, nadat de beslissing definitief was geworden. De vennootschap D., als begunstigde van wederrechtelijk verkregen opbrengsten, was daardoor echter niet benadeeld. Dat blijkt uit het feit dat de beslissing het recht op hoger beroep waarborgt, dat de termijn voor hoger beroep langer is dan in het geval van een beschikking, dat het hoger beroep door dezelfde rechterlijke instantie wordt onderzocht en dat de niet-processuele kamer en de onderzoeksrechter niet in staat zouden geweest zijn om meer bewijzen te verzamelen en te bespreken dan de kamer die de zaak behandelde.

11. Aan de verwijzende rechter zijn ook de inleiding en het dictum van de beslissing van de rechter in tweede aanleg verstrekt, waaruit blijkt dat de kamer het hoger beroep van de openbare aanklager heeft verworpen en de beslissing in eerste aanleg van de Okrožno sodišče v Mariboru ter terechtzitting van 24 november 2021 heeft bevestigd, in aanwezigheid van alle verdachten en hun advocaten en de aanklager van het openbaar ministerie bij de rechter in tweede aanleg.

Argumenten van partijen:

a) Middelen van de verzoekende partij – de vennootschap D. d.o.o.:

12. In haar hoger beroep verwijt de vennootschap D. d.o.o. de Okrožno sodišče v Mariboru dat hij ten onrechte heeft geoordeeld dat de verantwoordelijke van de

vennootschap (Z. Z.) persoonlijk was verschenen in de gerechtelijke procedure die tot een definitieve veroordeling heeft geleid (deel H van het certificaat).

12.1. Zij benadrukt dat de verantwoordelijke persoon binnen de vennootschap D. als getuige aan de terechtzitting heeft deelgenomen.

12.2. Zij benadrukt dat de terechtzitting waaraan [Z. Z.] heeft deelgenomen, niet heeft geleid tot de uitvaardiging van een confiscatiebevel, aangezien de openbare aanklager pas in zijn slotrede confiscatie van de opbrengsten heeft gevorderd.

12.3. Zij benadrukt dat de procedure inzake de voorlopige bevrozing waarin de vennootschap D. beroep heeft ingesteld bij de Županijski sud u Zagrebu, een afzonderlijke en andere procedure is dan die waarin de Okrožno sodišče v Mariboru de verdachten vrij heeft gesproken en een confiscatiebevel heeft uitgevaardigd.

- 13 Zij betwist dat de procedure die heeft geleid tot de uitvaardiging van een confiscatiebevel een procedure is op grond waarvan een confiscatiebevel kan worden erkend en ten uitvoer gelegd overeenkomstig de verordening en betoogt dat de in het Handvest neergelegde rechten en vrijheden kennelijk zijn geschonden.

13.1. Zij benadrukt dat de strafrechtelijke vervolging betrekking had op tenlasteleggingen van misbruik van functie en bevoegdheden in 2007, terwijl het confiscatiebevel is gebaseerd op feitelijke vaststellingen in de motivering van de beslissing met betrekking tot andere strafbare feiten die door andere personen gedurende een andere periode zijn gepleegd. Deze personen hebben niet aan de procedure deelgenomen. In dit verband verwijst zij naar het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen van 25 mei 2022 [COM (2022) 245 final], waarin is bepaald dat confiscatie van tegoeden onder derden zonder veroordeling in aanmerking wordt genomen in gevallen waarin een strafprocedure is ingeleid, maar die procedure niet kon worden voortgezet vanwege ziekte, vlucht, overlijden, immuniteit van de verdachte of beklaagde, amnestie van de verdachte of beklaagde of het verstrijken van de termijnen voor de vervolging, maar niet in geval van vrijspraak.

13.2. Zij stelt dat de vennootschap niet daadwerkelijk de mogelijkheid heeft gehad om aan de procedure deel te nemen, aangezien de verantwoordelijke persoon eenmaal als getuige voor de hoorzitting is opgeroepen; aangezien zij niet de volledige, maar slechts een gedeeltelijke vertaling naar het Kroatisch heeft ontvangen van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru, is haar recht op taalgebruik en bijgevolg haar recht van verdediging, op toegang tot de rechter en op een doeltreffende voorziening in rechte geschonden. Zij betwist eveneens dat zij delen van de beslissing heeft ontvangen, wat op het certificaat van 13 oktober 2020 is aangegeven, stelt een schriftexpertise voor en betoogt dat zij de beslissing

pas op haar verzoek heeft ontvangen in februari 2022, dus na de uitvaardiging van het certificaat.

b) Standpunt van de openbaar aanklager:

- 14 De openbaar aanklager betoogt dat de kern van de onderhavige procedure erin bestaat dat de verdachten zijn vrijgesproken van de beschuldigingen van misbruik van functie en bevoegdheden door het mogelijk te maken onverschuldigde opbrengsten te verkrijgen ten titel van de verwerving van aandelen van L.Z., en dat vervolgens alle aandelen om niet zijn overgedragen aan de vennootschap D., waartegen een confiscatiebevel is uitgevaardigd.

14.1. De openbaar aanklager is van mening dat de procedurele vereisten ten aanzien van vennootschap D. niet zijn geschonden, aangezien de verantwoordelijke persoon in kennis is gesteld van zijn recht om bewijsmateriaal over te leggen en vragen te stellen, alsook van de mogelijkheid van een confiscatie van de aandelen, en hij geen beroep heeft ingesteld tegen de beslissing waarvan delen zijn betekend. Met betrekking tot de confiscatieprocedure zelf stelt de openbaar aanklager vast dat de confiscatie heeft plaatsgevonden in overeenstemming met het Sloveense wetboek van strafvordering en dat het ontbreken van een identieke juridische oplossing in de Republiek Kroatië overeenkomstig overweging 13 van de verordening niet relevant is voor de vaststelling van een beslissing tot erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel overeenkomstig de verordening.

14.2. De middelen van het hoger beroep van de Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu hebben zelf betrekking op de wijze van tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel en zijn niet relevant voor de inhoud van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing.

IV Nationale bepalingen die mogelijk van toepassing zijn in deze zaak:

- 15 In casu is de verordening rechtstreeks toepasselijk (artikel 288, tweede alinea, VWEU).

a) Kroatisch recht

- 16 In het kader van een procedure in tweede aanleg overeenkomstig artikel 480, lid 1, van de Zakon o kaznenom postupku (wetboek van strafvordering) [*Narodne novine* nr. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – resolutie van de Ustavni sud (grondwettelijk hof), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 en 80/22; hierna: „ZKP/08”]:

„De rechter in tweede aanleg kan het hoger beroep tijdens de zitting van de kamer of op grond van een terechtzitting als tardief of niet-ontvankelijk verwerpen, het hoger beroep ongegrond verklaren en het vonnis in eerste aanleg bevestigen, of

het vonnis vernietigen en de zaak voor een nieuw onderzoek en een uitspraak terugverwijzen naar de rechter in eerste aanleg, dan wel het vonnis in eerste aanleg herzien.”

b) *Sloveens recht*

17 Artikel 498 van het wetboek van strafvordering van de Republiek Slovenië

"(I) Naast de gevallen waarin de strafprocedure eindigt met een vonnis waarin de schuld van de verdachte wordt vastgesteld, worden geld of voorwerpen van illegale herkomst op grond van artikel 245 van het Kazenski zakonik [wetboek van strafrecht] en onrechtmatig overgemaakte of verstrekte steekpenningen op grond van de artikelen 151, 157, 241, 242, 261, 262, 263 en 264 van de Kazenski zakonik ook in beslag genomen:

(1) indien de wettelijke bestanddelen van het strafbare feit van artikel 245 van de Kazenski zakonik zijn bewezen die erop wijzen dat het geld of de voorwerpen van dat artikel afkomstig zijn van strafbare feiten. [...]

(3) De kamer zal na een met redenen omkleed verzoek van de openbare aanklager in deze zaak een bijzondere beschikking geven (artikel 25, lid 6); eerst wint de onderzoeksrechter op verzoek van de kamer inlichtingen in en onderzoekt hij alle relevante omstandigheden om de onrechtmatige oorsprong van het geld of de voorwerpen, dan wel van de onrechtmatig overgemaakte of aanvaarde steekpenningen vast te stellen.

(4) Een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van de beschikking uit het vorige lid wordt betekend aan de eigenaar van het geconfisqueerde geld of van de geconfisqueerde voorwerpen of steekpenningen, indien zijn identiteit bekend is. [...]

(5) De eigenaar van in beslag genomen geld of van in beslag genomen voorwerpen of steekpenningen heeft het recht beroep in te stellen tegen de overeenkomstig lid 2 gegeven beschikking, indien hij van mening is dat er geen rechtsgrondslag voor de confiscatie bestaat.”

V. Bepalingen van het Unierecht waarvan om uitlegging wordt verzocht:

18 *Handvest van de grondrechten:*

Artikel 47 – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht

Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen.

19 Verordening:

Artikel 1 – Onderwerp

„1. In deze verordening worden regels vastgesteld op grond waarvan een lidstaat door een andere lidstaat in het kader van procedures in strafzaken uitgevaardigde bevestigingsbevelen en confiscatiebevelen op zijn grondgebied erkent en ten uitvoer legt.

2. Deze verordening laat de verplichting tot eerbiediging van de grondrechten en rechtsbeginselen, zoals neergelegd in artikel 6 van het VEU, onverlet.

Artikel 2 – Definities

[...]

3. ‚voorwerpen’: goederen van enigerlei aard, lichamelijk of onlichamelijk, roerend of onroerend, alsmede rechtsbescheiden waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van die goederen blijken, die door de uitvaardigende autoriteit worden beschouwd als:

(a) de opbrengst van een strafbaar feit dan wel het equivalent daarvan, hetzij de volledige waarde hetzij slechts een deel van de waarde van die opbrengst;

[...]

(d) onderworpen aan confiscatie op grond van andere rechtsvoorschriften betreffende confiscatiebevoegdheden, inclusief confiscatie zonder definitieve veroordeling, van de uitvaardigende staat naar aanleiding van een procedure in verband met een strafbaar feit;”

Artikel 19 – Gronden voor niet-erkenning en niet-tenuitvoerlegging van confiscatiebevelen

„1. De uitvoerende autoriteit mag slechts besluiten een confiscatiebevel niet te erkennen of niet ten uitvoer te leggen indien:

[...]

(h) er, in uitzonderlijke situaties, gegronde redenen zijn om op basis van specifieke en objectieve gegevens aan te nemen dat de tenuitvoerlegging van het confiscatiebevel in de bijzondere omstandigheden van het geval zou leiden tot een manifeste schending van een relevant, in het Handvest vervat grondrecht, met

name het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, het recht op een onpartijdig gerecht en de rechten van verdediging”.

Artikel 33 – Rechtsmiddelen in de uitvoerende staat tegen de erkenning en tenuitvoerlegging van een bevrozingsbevel of een confiscatiebevel

„1. De getroffen personen hebben het recht om in de uitvoerende staat effectieve rechtsmiddelen aan te wenden tegen de beslissing tot erkenning en tenuitvoerlegging van [...] confiscatiebevelen op grond van artikel 18. [...]

2. De materiële gronden van het bevrozingsbevel of confiscatiebevel kunnen niet worden aangevochten bij een rechtbank in de uitvoerende staat”. [...]

- 20 *Richtlijn 2014/42/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de bevrozing en confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven in de Europese Unie* (hierna: „richtlijn 2014/42/EU”)

Artikel 8 Waarborgen

[...]

„7. Onverminderd richtlijn 2012/13/EU en richtlijn 2013/48/EU hebben de personen wier voorwerpen zijn getroffen door een confiscatiebevel, tijdens de gehele confiscatieprocedure betreffende het bepalen van de opbrengsten en hulpmiddelen recht op toegang tot een advocaat, ter verdediging van [hun] rechten. De betrokkenen zullen ervan in kennis gesteld worden dat zij over dit recht beschikken.” [...]

VI Uiteenzetting van de motivering van het verzoek om een prejudiciële beslissing:

- 21 De Visoki kazneni sud Republike Hrvatske behandelt het hoger beroep tegen de beslissing in eerste aanleg van de Županijski sud u Zagrebu waarbij het confiscatiebevel van de Okrožno sodišče v Mariboru is erkend. De wet voorziet niet in een gewoon rechtsmiddel tegen beslissingen van de Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, zodat de Visoki kazneni sud Republike Hrvatske overeenkomstig artikel 267, derde alinea, VWEU, gelet op de twijfels over de uitlegging van de verordening, in beginsel verplicht is het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te verzoeken (arrest van het Hof van 6 oktober 2021, Consorzio Italian Management, C-561/19, EU:C:2021:799).
- 22 Om te beginnen moet worden benadrukt dat de Republiek Kroatië naast het certificaat ook een originele confiscatiebevel verlangt (artikel 14, lid 2, van de verordening); in het onderhavige geval gaat het om beslissingen van de Okrožno sodišče v Mariboru en de rechter in tweede aanleg. Van die beslissingen zijn aan de verwijzende rechter (en aan D. d.o.o., wat later zal worden besproken) slechts de delen betekend die door de Okrožno sodišče v Mariboru relevant zijn geacht

voor onderhavige procedure, namelijk de inleiding en het dictum (bladen 1 tot en met 4), een deel van de motivering (bladen 63-71) en de inlichtingen over het rechtsmiddel (bladen 71-72) van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru alsook de inleiding en het dictum van de beslissing van de rechter in tweede aanleg.

22.1. Op basis van de aldus betekende documenten kan worden geconcludeerd dat de Okrožno sodišče v Mariboru tegen vier verdachten⁷ een strafprocedure heeft gevoerd wegens in 2007 gepleegde strafbare feiten van misbruik van functie en bevoegdheden. De in het dictum van de beslissing opgenomen uiteenzetting van de feiten van het misdrijf waarvan de verdachten zijn vrijgesproken, bevat geen enkele verwijzing naar de aandelen van L.Z., terwijl de motivering van dat deel van de beslissing niet is betekend. Bovendien hebben de vier verdachten deelgenomen aan deze strafprocedure, in het kader waarvan zij kennis hebben gekregen van de tenlasteleggingen en de gelegenheid hebben gehad om deze met bijstand van een advocaat te betwisten, waarna zij uiteindelijk van die tenlasteleggingen zijn vrijgesproken. In de motivering van de beslissing waarin de verdachten zijn vrijgesproken heeft de Okrožno sodišče v Mariboru onder meer verwezen naar gebeurtenissen van na 2007, namelijk in 2013, waarbij niet de vier verdachten, maar andere personen betrokken waren.⁸ Deze gronden vormen de basis voor het confiscatiebevel.

23 In casu is het confiscatiebevel dus gebaseerd op een vonnis tot vrijspraak.

23.1. Daarom rijst de eerste vraag of het begrip „procedure in verband met een strafbaar feit die kan leiden tot confiscatie van voorwerpen zonder veroordeling” in de zin van artikel 2, punt 3, van de verordening ook een strafprocedure omvat die tot vrijspraak heeft geleid.

24 De Visoki kazneni sud Republike Hrvatske heeft nog verdere twijfels indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord.

25 In de onderhavige zaak zijn de verdachten namelijk vrijgesproken en is een confiscatiebevel uitgevaardigd dat is gebaseerd op vaststellingen in de motivering met betrekking tot een ander strafbaar feit dat door anderen is gepleegd en niet door de beklaagden. Het gaat dus om een strafzaak en niet om een civielrechtelijke vordering, zoals in het hoofdgeding in een zaak die aan het Hof van Justitie van de Europese Unie is voorgelegd (arrest van 19 maart 2020, „Agro in 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221).

25.1. Volgens de Kroatische Zakon o kaznenom postupku (wetboek van strafvordering) wordt confiscatie van opbrengsten overwogen in het kader van een veroordeling of een beslissing waarbij wordt vastgesteld dat de verdachte het

⁷ Verdachten: [...]

⁸ Andere personen: [...]

strafbare feit heeft gepleegd dat het voorwerp uitmaakt van de tenlastelegging in procedures in rem. Dergelijke procedures worden echter gevoerd op vordering van de bevoegde aanklager en het dictum van de beslissing bevat de bestanddelen van de handeling waarmee de opbrengst is gegenereerd, en de personen tegen wie confiscatie wordt gevorderd, kunnen aan de procedure deelnemen en alle elementen betwisten die betrekking hebben op de handeling zelf en op de feiten waarvan de confiscatie van de opbrengsten afhangt. Zij hebben ook recht op een advocaat.

25.2. Desalniettemin heeft de verwijzende rechter ook rekening gehouden met de doelstellingen van de verordening om de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van confiscatiebevelen te vergemakkelijken, en in het bijzonder met overweging 13 van de verordening, waarin staat dat er geen beletsel is voor de erkenning van bevelen die niet bestaan in het stelsel van de uitvoerende staat.

25.3. De Visoki kazneni sud Republike Hrvatske heeft ook rekening gehouden met richtlijn 2014/42/EU, die met de vaststelling van minimumvoorschriften tot doel heeft de regelingen van de lidstaten inzake bevrozing en confiscatie onderling aan te passen en aldus het wederzijdse vertrouwen en de doeltreffende grensoverschrijdende samenwerking te versterken. Volgens deze richtlijn, die witwassen van geld omvat, vindt confiscatie van opbrengsten plaats in geval van een definitieve veroordeling wegens een strafbaar feit (artikel 4, lid 1) of in een specifieke procedure omdat de strafprocedure wegens ziekte of vlucht van de verdachte of beklaagde niet kan worden afgerond (artikel 4, lid 2). Tegelijkertijd is het begrijpelijk dat de richtlijn minimumvoorschriften regelt en dat de verschillende nationale bepalingen ook een ruimer kader kunnen bieden dan de richtlijn.

25.4. In casu blijkt namelijk uit de motivering dat een van de personen die volgens de motivering van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru betrokken was bij het strafbare feit dat nadelig was voor de schuldeisers, J. T., inmiddels is overleden, maar de Okrožno sodišče v Mariboru heeft zelfs niet vastgesteld dat deze persoon een strafbaar feit heeft gepleegd. Dergelijke informatie ontbreekt echter met betrekking tot de andere personen (T. V. en D. K.), terwijl D. R. volgens de motivering van de beslissing als getuige is gehoord. Bovendien vermeldt de Okrožno sodišče v Mariboru in zijn beslissing uitdrukkelijk dat er met betrekking tot het ten nadele van de schuldeisers gepleegde strafbare feit een onderzoek liep (waarbij niet wordt aangegeven jegens welke verdachten), maar dat dit niet heeft geleid tot een tenlastelegging voor dat feit.

25.5. In dit verband moet worden benadrukt dat het dictum van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru geen informatie bevat over de daders en de beschrijving van het strafbare feit op basis waarvan deze rechter de beslissing tot confiscatie heeft genomen.

25.5.1. In dit verband heeft de verwijzende rechter ook rekening gehouden met het arrest van het Hof van 12 oktober 2023, Inter-Consulting (C-726/21,

EU:C:2023:764), dat is gepubliceerd tijdens de opstelling van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing, dat weliswaar betrekking heeft op andere bronnen van het Unierecht, maar waarin het Hof niet alleen de geldigheid van het dictum van het arrest heeft benadrukt, maar ook van de in de motivering vermelde feiten – die feiten, naar aanleiding waarvan een onderzoek is ingesteld, en van alle andere relevante informatie.

25.5.2. Deze zaak betrof echter de toepassing van het beginsel *ne bis in idem* en dus het vertrouwen van de lidstaten in elkaars strafrechtstelsel, volgens hetwelk elk van die lidstaten aanvaardt dat het strafrecht wordt toegepast dat van kracht is in de andere lidstaten, ook al zou de toepassing van zijn eigen nationale recht tot een andere oplossing leiden. Dat alles om binnen de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te voorkomen dat een bij onherroepelijk vonnis berechte persoon wegens dezelfde feiten wordt vervolgd. Zoals de verwijzende rechter dus opmerkt, heeft een geheel van feiten die bekend zijn bij de (vervolgende) autoriteiten van één enkele staat als zodanig geleid tot een definitieve beslissing, waarop het verbod van *ne bis in idem* berust.

25.5.3. Anders dan in die zaak staat in deze zaak het ontbreken van tenlasteleggingen, dat wil zeggen een verzoek om feitelijke vaststelling van de elementen en daders van strafbare feiten waarop de rechter een confiscatiebevel steunt, wat logischerwijs gevolgen heeft voor de omvang van het onderzoek van de zaak en de voorspelbaarheid van de draagwijdte ervan voor de partijen in de procedure, echter centraal in de onderhavige zaak, temeer daar pas in de slotrede formeel confiscatie van de aandelen is gevorderd.

25.6. Indien het antwoord op de eerste vraag bevestigend luidt, rijst, gelet op het voorgaande, de volgende vraag of het begrip „procedure in verband met een strafbaar feit die kan leiden tot confiscatie van voorwerpen zonder veroordeling” in de zin van artikel 2, punt 3, van de verordening ook een strafprocedure omvat die heeft geleid tot vrijspraak en waarin het vonnis een bevel bevat tot confiscatie van opbrengsten uit een ander strafbaar feit (dat wil zeggen niet het strafbare feit waarvan de beklaagden zijn vrijgesproken) waaraan niet de beklaagden hebben deelgenomen maar personen tegen wie geen vervolging is ingesteld.

- 26 Indien ook deze vraag bevestigend wordt beantwoord, vraagt de verwijzende rechter zich ook af of in de procedure die heeft geleid tot het door de verzoekende partij, vennootschap D, betwiste confiscatiebevel de in het Handvest neergelegde rechten zijn geëerbiedigd.

26.1. In dit verband moet worden opgemerkt dat de *Visoki kazneni sud Republike Hrvatske* uitgaat van het belang van het beginsel van wederzijdse erkenning als hoeksteen van de justitiële samenwerking en dus van artikel 33, lid 2, van de verordening, op grond waarvan tegen de materiële gronden voor de beslissing tot confiscatie geen rechtsmiddel openstaat bij een rechtbank in de uitvoerende staat.

26.2. De verwijzende rechter houdt echter ook rekening met de procedurele waarborgen van richtlijn 2014/42/EU, zoals uitgelegd door het Hof in zijn arrest van 21 oktober 2021, *Okrazhna prokuratura - Varna*, C-845/19 en C-863/19, EU:C:2021:864.

26.3. Dit alles is benadrukt in de context van de twijfels over het belang van het beginsel van wederzijdse erkenning, aangezien volgens artikel 19 van de verordening de erkenning van een confiscatiebevel wegens schending van de in het Handvest neergelegde rechten slechts in uitzonderlijke situaties kan worden geweigerd.

27 De *Okrožno sodišče v Mariboru* stelt in de motivering van zijn beslissing namelijk vast dat „gebeurtenissen die enkele jaren later hebben plaatsgevonden, niet tot een veroordeling kunnen leiden” en behandelt vervolgens de feiten waarin het bewijs wordt gevonden van de strafbare feiten van benadeling van schuldeisers en witwassen van geld, waarbij echter andere personen betrokken zijn.

27.1. Hieruit volgt bovendien dat het strafbare feit van benadeling van schuldeisers deel uitmaakte van een onderzoeksprocedure die echter niet tot een tenlastelegging heeft geleid.

27.2. In casu heeft de verantwoordelijke persoon binnen de vennootschap D., als begunstigde van onverschuldigd verkregen opbrengsten, deelgenomen aan een terechtzitting, hoewel de verzoekende partij, vennootschap D., verklaart dat [Z. Z.] toen als getuige is gehoord, hetgeen nog moet worden nagegaan, en dat die zeker in kennis is gesteld van de mogelijkheid van een confiscatie van aandelen en van de mogelijkheid om bewijzen over te leggen en vragen te stellen in de procedure. Hieruit volgt dat [Z. Z.] toen niet in kennis is gesteld van het recht op toegang tot een advocaat gedurende de gehele confiscatieprocedure met het oog op de vaststelling van de opbrengsten overeenkomstig artikel 8 van richtlijn 2014/42/EU (zie het arrest van het Hof in de zaken C-845/19 en C-863/19).

27.3. Bovendien was de vordering tot confiscatie van de opbrengsten tijdens zijn deelname aan de terechtzitting van 27 januari 2020 nog niet ingediend, aangezien de openbare aanklager dat pas in zijn slotrede in mei 2020 heeft gevorderd, zoals het certificaat bevestigt. Bijgevolg heeft de rechter een terechtzitting gehouden op basis van een tenlastelegging uit 2017, terwijl in de loop van de procedure ook D.R. (directeur van vennootschap D. tot 2 juli 2018) als getuige is gehoord.

27.4. Uit het voorgaande volgt dat de deelname van vennootschap D. aan de procedure, die veronderstelt dat zij op de hoogte is van het voorwerp van de procedure en van de gevolgen die deze kan hebben, berust op het feit dat de vorderingen voorlopig zijn bevroren in de zaak tegen de vier verdachten (die van hun tenlasteleggingen vrijgesproken zouden worden), het feit dat de vennootschap via een advocaat beroep heeft ingesteld tegen de beschikking van de *Županijski sud u Zagrebu* waarbij het bevroeringsbevel (genomen als voorlopige maatregel in de zaak tegen de vier verdachten) en het feit dat de vertegenwoordiger van de

vennootschap in het kader van de procedure tegen de vier verdachten door de rechter in kennis is gesteld van de mogelijkheid dat de aandelen zouden worden geconfisqueerd, van de mogelijkheid om vragen te stellen en bewijsmateriaal over te leggen, vooraleer de openbare aanklager formeel om confiscatie van de aandelen heeft verzocht.

27.5. Bovendien blijkt uit het dossier dat aan de vennootschap D., als persoon op wie het bevel betrekking heeft, dat wil zeggen de begunstigde van de onverschuldigde opbrengsten, slechts delen van de beslissing van de Okrožno sodišče v Mariboru zijn betekend, en dat de gehele beslissing volgens de verwijzende rechter een essentieel processtuk is (zie artikel 3, lid 2, van richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures, met betrekking tot de rechten van verdachten en beklaagden). Het recht op een onpartijdig gerecht vereist dus dat de volledige beslissing wordt betekend.

27.6. Ten slotte moet worden benadrukt dat de Okrožno sodišče v Mariboru heeft vastgesteld dat (delen van) de beslissing betekend (zijn) is aan de vennootschap D., die geen hoger beroep tegen deze beslissing heeft ingesteld. Vennootschap D. betoogt daarentegen dat zij deze beslissing niet heeft ontvangen en verzoekt daartoe om toelating tot het bewijs (verkrijging van een bevestiging van de betekening en een schriftexpertise). Daardoor rijst de vraag naar de reikwijdte van de verificatie en de raadpleging van de uitvaardigende autoriteit in het licht van het belang van het beginsel van wederzijdse erkenning en van artikel 33 van de verordening, dat bepaalt dat immateriële gronden van het confiscatiebevel niet kunnen worden aangevochten bij een rechtbank in de uitvoerende staat.

28 Gelet op het voorgaande vraagt de Visoki kazneni sud Republike Hrvatske zich af of het in strijd is met de verordening, met artikel 1, lid 2, van de verordening en met artikel 47 van het Handvest om een confiscatiebevel te erkennen dat is uitgevaardigd in een strafprocedure waarin de persoon op wie het in artikel 2, punt 10, van de verordening bedoelde bevel betrekking heeft:

- niet is opgeroepen om in alle stadia van de strafprocedure deel te nemen;
- niet gedurende de gehele procedure in kennis is gesteld van het recht op toegang tot een advocaat;
- niet de volledige tekst van de beslissing houdende het confiscatiebevel heeft ontvangen in een taal die hij begrijpt maar enkel delen van die beslissing, en tegen de aldus betekende beslissing geen hoger beroep heeft ingesteld.

VII Prejudiciële vragen:

I Omvat het begrip „procedure in verband met een strafbaar feit die kan leiden tot confiscatie van voorwerpen zonder veroordeling” in de zin van artikel 2, punt 3, van de verordening ook een strafprocedure die tot vrijspraak heeft geleid?

II Omvat het begrip „procedure in verband met een strafbaar feit die kan leiden tot confiscatie van voorwerpen zonder veroordeling” in de zin van artikel 2, punt 3, van de verordening ook een strafprocedure die tot vrijspraak heeft geleid en waarin het vonnis een bevel bevat tot confiscatie van opbrengsten uit een ander strafbaar feit (dat wil zeggen niet het strafbare feit waarvan de beklaagden zijn uitgesproken) waaraan niet de beklaagden hebben deelgenomen, maar personen jegens wie geen vervolging is ingesteld?

III Is het in strijd met de verordening, met artikel 1, lid 2, van de verordening en met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten om een confiscatiebevel te erkennen dat is uitgevaardigd in een strafprocedure waarin de persoon op wie het in artikel 2, punt 10, van de verordening bedoelde bevel betrekking heeft:

- niet is opgeroepen om in alle stadia van de strafprocedure deel te nemen;
- niet gedurende de gehele procedure in kennis is gesteld van het recht op toegang tot een advocaat;
- niet de volledige tekst van de beslissing houdende het confiscatiebevel heeft ontvangen in een taal die hij begrijpt maar enkel delen van die beslissing, en tegen de aldus betekende beslissing geen hoger beroep heeft ingesteld?

Zagreb, 4 oktober 2023.

[OMISSIS]